

Aan: Gemeente Maasdriel, aan het College van B&W Maasdriel
Gemeente Zaltbommel, aan het College van B&W Zaltbommel
Datum: 08-05-2024
Betreft: Reactie op de adviesvraag Concept Woonzorgvisie Bommelerwaard 2024

Geacht College,

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van de concept Woonzorgvisie Bommelerwaard 2024, waarvoor de gemeenten Maasdriel en Zaltbommel ons gevraagd heeft om advies uit te brengen. Naast een aantal opmerkingen geeft de Cliëntenraad sociaal domein Bommelerwaard CSDB graag wat suggesties ter overweging.

Algemene opmerkingen

1. Vanuit cliëntperspectief is de afstand tussen visie “hoog over” en het benoemen van concrete en haalbare doelstellingen altijd aanleiding tot spanning. De werkelijkheid van het heden en de praktische problemen die zich in onze wijken voordoen maken het soms moeilijk om je voor te stellen dat de visie tot werkelijkheid zou kunnen komen. Tegelijkertijd beseffen wij ook dat de ambities die voor de toekomst neergelegd worden noodzakelijk zijn om houvast te bieden voor de uitwerking.
2. In de beschrijving van de landelijke en lokale context en de inleidingen van de beschrijving van de drie ambities lezen wij erg veel herhalingen en dezelfde soort teksten ter illustratie van de huidige situatie. De rode draad betreffende de visie, ambitie en opgaven raakt daardoor enigszins op de achtergrond. Wij pleiten voor een beknoptere omschrijving van de context om de hoofdpunten van de visie een duidelijker positie te gunnen.
3. De opsomming van eerdere initiatieven en betrokken organisaties bij alle deelonderwerpen die in de visie aan de orde komen zijn zeker relevant voor het besef omtrent de huidige situatie en tegelijkertijd lijkt het een poging om een compleet historisch overzicht te geven van de omstandigheden waaruit de nieuwe visie is ontstaan. Liever zien wij meer aandacht voor het benoemen van doelstellingen welke logisch voortvloeien uit de visie. Wij vragen niet om concrete doelstellingen en actieplannen die in de uitwerking ongetwijfeld gedetailleerd worden behandeld maar om een richting waarin mogelijke doelstellingen gezocht kunnen worden.
4. De visie en ambities die worden omschreven zijn mooie vergezichten waar wij het uiteraard mee eens zijn. Wel maken wij ons zorgen over de volgende stap in het proces, namelijk de aansluiting van de uitwerking van deze visie op de andere “aandachtsgroepen”, zoals de statushouders, studenten, woonwageneigenaren en arbeidsmigranten. Hieronder bevinden zich uiteraard ook personen met een zorg- of ondersteuningsvraag. In de visie wordt gesteld dat die zorg- of ondersteuningsvraag ontbreekt, deze veronderstelling delen wij niet. In onze ogen is het noodzakelijk om de aansluiting als ambitie te benoemen op andere beleidssporen zoals het nog op te stellen regionaal volkshuisvestingsprogramma en de urgentieregeling die wordt opgenomen in de nog op te stellen huisvestingsverordening.

5. In het slotwoord van de visie wordt het begrip co-creatie gebruikt. De CSDB vraagt zich af hoe u de concretisering van deze “sleutel tot succes” bij de uitvoering van de ambities en opgaven uit deze woonzorgvisie ziet? Wij vrezen voor een onoverzichtelijke situatie door het versnipperen van de acties in verschillende bestaande en nieuwe uitvoeringsprogramma’s. Ook vragen wij ons af of er dan aanvullende projecten nodig zullen zijn voor de uitwerking van de ambities vanuit deze woonzorgvisie zoals omschreven. Wij pleiten daarom voor een toekomstige evaluatie van de woonzorgvisie Bommelerwaard 2024 en een eventuele bijstelling om zo de voortgang en samenhang te kunnen bewaken.

Ambitie 1 “voldoende passend en divers aanbod van woningen en woonvormen in gemengde wijken”

6. Wij zijn het van harte eens met de constatering “dat het gros van het toekomstige woningaanbod er nu al staat. Voldoende, passend en divers aanbod heeft dus niet alleen te maken met gerichte nieuwe toevoegingen, maar ook met de inzet en mogelijke aanpassing van het huidige woningaanbod” zoals dat in de inleiding is genoemd. De kwaliteit van de huidige woonomgeving voor de meest kwetsbare inwoners maakt een groot deel uit van de realisatie van de eerder in de woonzorgvisie uitgesproken ambitie om prettig te kunnen wonen in eigen wijk. Daar is geen visie voor nodig maar concrete actie, zoals de omgeving en huidige woningen op niveau brengen, begroeide stoepen schoonmaken (worden gevaarlijk glad bij neerslag), hoog onkruid weghalen rondom zorgcomplexen en meer maatregelen om de veiligheid en leefbaarheid te vergroten. Voor leefbare wijken met een sociale cohesie zien wij het als van groot belang dat de toenemende verkamering wordt tegengegaan en er grondige handhaving komt op overtredingen. Als de gemeente Maasdriel het niet voor elkaar krijgt om hier iets aan te doen is het misschien verstandig om een pas op de plaats te maken met het ontwikkelen van een abstracte visie en eerst de handen uit de mouwen te steken.
7. Voor de lange termijn kunnen de ambities uit de woonzorgvisie wellicht een oplossing bieden, voor de korte termijn is het zoeken naar oplossingen zoals stimuleren en faciliteren van woningsplitsing, woningdelen en kamerverhuur voor de doelgroep wat ons betreft ook deel van de woonzorgvisie Bommelerwaard 2024. De huidige kostendelersnorm vormt nu wel een probleem dat aandacht vraagt.
8. Bij opgave a. “We werken aan voldoende divers aanbod aan woningen voor ouderen en inwoners met een zorg- of ondersteuningsvraag” vragen wij ons af welke middelen en instrumenten de gemeente heeft om deze opgave in de toekomst uit te werken. En hoe is dat voor de Woningstichting Maasdriel en Woonstichting De Kernen of andere vastgoedorganisaties? Is er al een eerste inventarisatie van vastgoed wat in aanmerking zou kunnen komen om te worden aangepast naar aanbod voor de doelgroep met aandacht voor betaalbaarheid, bereikbaarheid en inclusiviteit?
9. Wij zijn erg benieuwd hoe de ontwikkeling van nieuwe woonzorg concepten en woningen wordt gecombineerd met aandacht voor het voorzieningenniveau en de beschikbaarheid van zorg en scholen. Heeft de gemeente Maasdriel locaties in bezit of op het oog waar seniorenwoningen en levensloopbestendige woningen dichtbij voorzieningen kunnen worden ontwikkeld?

Ambitie 2 “Een sterke sociale basis met (informele) ondersteuning en zorg”

10. CSDB onderschrijft het streven naar een sterke sociale basis in de wijk waarin we elkaar kennen, waar we naar elkaar omkijken en waar we steeds meer voor elkaar zorgen. Inclusief goede algemene voorzieningen en een rijk verenigingsleven! Als wij de opgave a. “We werken aan een meer gemengde opbouw van woonwijken met aandacht voor een balans tussen draagkracht en draaglast in de wijk” goed begrijpen is bij nieuwbouwwijken de regel van minimaal 30% sociale huurwoningen niet voldoende als goede verdeling tussen sociale huurwoningen en reguliere (huur)woningen. Wat is dan wel een maatregel die een goede verdeling kan waarborgen?
11. Opgave b. “We stimuleren ontmoeting in de wijk” Gelden de ambities voor het realiseren van ontmoetingsplekken in de wijk ook voor de bestaande wijken? De inrichting van de openbare ruimten in de bestaande wijken en straten als uitnodigende ontmoetingsplekken kan op veel plekken wel een oppepper gebruiken. In onze optiek is een grote stap voorwaarts in het realiseren van de ambitie vrij eenvoudig te maken door te kijken waar nu al informele ontmoetingsplekken voor jongeren, ouderen en kinderspeelplekken zijn en die beter te faciliteren. Evenals geschikt aanvullend straatmeubilair te plaatsen, extra aandacht te besteden aan de groene omgeving en verlichting van deze plekken en het schoonhouden. Betrek hier vooral wijkgericht de inwoners bij door met ze in gesprek te gaan, i.p.v. met vragenlijstjes te werken.
12. Opgave c. “We zetten extra in op de leefbaarheid in wijken”. Het streven naar een goede spreiding over de kernen van supermarkten en andere voorzieningen is in de praktijk een utopie gebleken. Is het realistisch om in deze woonzorgvisie dit streven op te nemen? De nieuwbouwwijken waar dit streven enig realistisch perspectief zou kunnen krijgen liggen per definitie niet in de kleine kernen. Beter is het om de omschrijving van dit streven daarop aan te passen.
13. Bij nieuwbouwwontwikkelingen waar de gemeente minder afhankelijk is van particuliere projectontwikkelaars en andere marktpartijen verwachten wij dat de visie en ambities uit de woonzorgvisie Bommelerwaard 2024 is geïmplementeerd. Wij zijn dan ook benieuwd wat er is bereikt bij de herontwikkeling van percelen waarvan de gemeente grondeigenaar en ontwikkelaar is.

Ambitie 3 “Een succesvolle integrale samenwerking met ketenpartners en inwoners”

14. Opgave a. “We versterken de samenwerking met inwoners en ketenpartners wonen, welzijn en zorg”. Graag hadden wij als Clientenraad Bommelerwaard onze input geleverd als partner in het opstellen van de woonzorgvisie. Beter dan achteraf opmerkingen en (zinvolle?) suggesties doen op een gereed stuk. Dit zou meer recht doen aan het streven naar een sterke samenwerking waarin het vanzelfsprekend is dat ketenpartners (zowel formeel als informeel) elkaar opzoeken, met elkaar sparren, elkaar vragen stellen en samenwerken aan het ontwikkelen van waardevolle initiatieven. Dat geldt overigens ook voor de Dorpsraden en andere adviesraden en vertegenwoordigers van de inwoners. Een gezamenlijk en structureel overleg over visie, ambities en doelstellingen in alle openheid en vrijheid zou wat ons betreft een goede zaak zijn. Ook de communicatie rond beleidsstukken zoals de woonzorgvisie kan dan serieus opgepakt worden in dit overleg om de geluiden van de straat toe te laten tot de beleidsmakers. De ambitie om vooral samen met inwoners invulling te geven aan de uitwerking van de woonzorgvisie Bommelerwaard 2024 vraagt heel veel betrokkenheid van alle inwoners en dat kan alleen maar worden bereikt door een actieve participatie van diezelfde inwoners bij het opstellen van de beleidsstukken.
15. Opgave b. We stimuleren ouderen om te anticiperen op hun toekomstige woonzorgbehoefte samen met hun sociaal netwerk”. Juist de meest kwetsbare groep ouderen en inwoners met

een zorg- of ondersteuningsvraag hebben hulp en begeleiding nodig om te kunnen anticiperen op de toekomst. Wij merken in gesprekken met cliënten van de WMO dat de huidige omstandigheden en huisvestingsmogelijkheden geen enkel perspectief biedt om na te denken over alternatieven. Vaak wil deze groep van inwoners niet verhuizen naar een andere kern en zijn dus volledig afhankelijk van de weinige lokale huisvestingsontwikkelingen. Vooral in de kleine kernen zonder voorzieningen is dit een groot probleem. Welke visie en ambitie gaat daar verandering in brengen? Wellicht is het aanpassen van bestaande gebouwen en woningen in samenwerking met de woonstichtingen een oplossingsrichting waarbij wij graag participeren in kleinschalige informatiebijeenkomsten om informatie van de doelgroep op te halen.

16. Opgave c. "Leren en elkaar inspireren". De ambitie in deze paragraaf zien wij als een uitnodiging om van gedachten te wisselen over een nieuwe manier van samenwerken. Wij zijn erg blij met deze ambitie en zien er naar uit om aan tafel te komen en zijn erg benieuwd welke partners en partijen wij daar aantreffen.

Advies

Samenvattend concluderen wij dat de Woonzorgvisie Bommelerwaard 2024 een visiedocument is waar nogal "hoog over" en abstract invulling wordt gegeven aan de toekomstige verplichting om een woonzorgvisie op te nemen in het volkshuisvestingsprogramma.

Het beschrijven van de visie, ambitie en opgaven geeft een mooi toekomstbeeld, echter doelstellingen die logischerwijze hieruit voortvloeien worden niet benoemd.

De diverse uitvoeringsplannen die leiden tot invulling van de woonzorgvisie Bommelerwaard 2024 zullen waarschijnlijk in verschillende bestaande en nieuwe uitvoeringsprogramma's landen. Wij vragen u om een terugkoppeling en overzicht van deze versnippering ter evaluatie van dit visiedocument

Zoals eerder beschreven is er altijd een spanningsveld tussen visie en actie. Wij begrijpen dat niet alle opmerkingen die wij hebben gemaakt een plek krijgen in de woonzorgvisie. Wel komt ergens onderweg bij de uitwerking van de plannen een cruciaal moment dat de input van onze achterban, de cliënten, van groot belang is bij de ambitie om de kwetsbare doelgroep voluit te betrekken bij de concrete invulling. Wij gaan ervan uit dat wij gezamenlijk de vinger aan de pols houden in onze overleggen om ervoor te zorgen dat deze cruciale momenten volop worden benut.

Met vriendelijke groet,

Namens de Cliëntenraad sociaal domein Bommelerwaard
Mieke Boas, voorzitter